

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 6, četrtletno Din 18, polletno Din 36, celoletno Din 72; za inozemstvo Din 72 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska ul. 1.

Glasiło Socialistične stranke Jugoslavije

Štev. 52.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1925.

II. Leto.

Draginjo pobijajo.

Ministrstvo za socialno politiko se hvalisa po vladnem časopisju, da izdeluje nov načrt zakona o pobijanju draginje. Razveseljivo je le eno: tudi ministrstvo za socialno politiko priznava, da je izkoriščanje konzumenta zavzelo katastrofalen obseg in najresnejše ogroža obstoj delavskih in uradniških družin. Znova je potrjena naša trditev: delavec izkorišča najpreje delodajalec, delavec se izkorišča kot producent, izkorišča pa se tudi kot konzument.

In, zakon o pobijanju draginje naj zaščiti delovnega človeka kot konzumenta in omeji brezmejno njegovo izkoriščanje.

Trdimo: te, četudi nujne in važne maloge ne bo rešilo ministrstvo za socialno politiko s svojim osnutkom.

Na čelu absolutne svobode v trgovini stoji sedanja vlada. Po načelu povpraševanja in ponudbe, pravi sedanja vlada, naj se regulirajo in določajo cene vsem in tudi življenskim potrebščinam.

Pa še več.

Sedanja vlada je ponovno pokazala tako v stvareh železniške politike, kakor tudi v carinskih in davčnih vprašanjih, da hoče ščititi predvsem interes velikega kmeta, predvsem interes veleposestva in veleagrarcev.

Dovoljenje carine prostega izvoza, ugodnosti pri železiških tarifah, vse to je premija za pojačani, da, **prekomerni** izvoz življenskih potrebščin. Taka s premijami nagrajena izvozna politika donaša izvoznikom velike dobičke, obenem pa se v državi kaže veliko povpraševanje po žitu, mesu in drugem v stalnem naraščanju cen.

Ministrstvo za socialno politiko zato ne bo zajezilo dušeče draginje, ker hoče zajeziti in omiliti najbolj očite izrastke poedinčne svobode, uveljaviti pa hoče kljub temu družabno kvarno individualno svobodo.

In, ministrstvo za socialno politiko tudi ne namerava doseči izdatnega znižanja življenskih cen. Vse govoričenje o pobijanju draginje ima čisto drugo ozadje. Reducirati hočejo mezde železničarjem, znižati hočejo plače državnim nameščencem, zato pa skušajo sedaj pripraviti z obečanin zakonom o pobijanju draginje vsaj prilično razpoloženje v javnosti. Da bodo lahko rekli: vsaj pojenjuje draginja, čemu se upirate redukciji mezd! Le radi tega varajo javnost z zakonom o pobijanju draginje.

Državna oblast lahko na mah zatre draginjo. Ona more, takoj prispevati svoj prispevek k omiljenju draginje. Naj preuredi indirektno obdavčenje, pa se bo pocenila sol, pocenil sladkor in delavsko dete bo lahko živjelo oslajeno mleko.

To je naravnost neverjetna igra. Z indirektnim obdavčenjem, monopolskimi taksami, ter s carino draži država življenske potrebščine, potem pa nastopa kot nosilec boja proti dražiteljem in oderuhom.

Zal pa, da tudi delavski razred še ni dovolj spoznal, da je potreben zaščite tudi kot konzument. In, še ni spoznal, da si more in mora le sam ustvariti to zaščito. Kakor je strokovno organiziran, da štiti

Iz notranje politike.

Politični položaj.

Zdravniki tožijo nad epidemijo zdravja, ministri pa nad epidemijo prehlada in nahoda. Ljudje so zdravi, vlada pa je bolna, to je politični položaj tega tedna. Kakor prehlajenje, pa se v vladi očituje z običajnimi znaki: utrujenost, lenoba, apatija, delomrznost, skratka, vse simptomi resnega in zimskega obolenja. Radič pa je seveda zdrav. Na gledališkem parketu se producira, moralne in umetniške struje ubira in Pribičevićovo jezo podžiga.

Kaj čuda, če je Pribičević na kongresu samostojne demokratske stranke v Beogradu posebej in posebno omlatil svoj govorniški talent nad Stipico Radičem. Kaj čuda, če Pribičević Radiču ministrskega portfelja ne privošči in mu odreda legitimacijo za šefa prosvetne politike v državi.

Kongres samostojne demokratske stranke je poizkusil koncentrirati svoje sile, koncentrirati pa upravo države. Za izvedbo ustave se je kongres izrekel in to je najvažnejši kongresov sklep. Le na eno je pozabil kongres: oblastne in srezke samoprave, kakor jih dolo-

ča ustava, so mrtvorajeno dete. Pač zato, ker hočejo ustavoverni kristjani dokazati absurdnost demokratskih ustanov. Brez samostojnosti ni iniciative in brez denarja tudi v samoupravah ni muzike. Izvedba ustave pa bo prekrizala samostojnim demokratom še en račun: pri oblastnih volitvah bo težko že padla radičevska stranka. Vsaj so se tudi Radičevci naučili, kako se »delajo« volitve po Pribičevićevem receptu in s politiko trde roke.

Finančni minister je — suh, zato nima denarja in tudi za prehlad in nahod ne časa, zato pa ima težke in hude skrbi. Njegov up in njegova nada je sedaj ameriški stric. Pa mu je vseeno, naj se piše za Armstronga, naj se piše za Blacka, samo da ima denar. Ker pa ne pride gora k Mohamedu in ne prireja ameriški stric v Jugoslavijo, zato bo potoval finančni minister k stricu, pa skušal na licu mesta dvigniti »pump«. Potem pa bo »ohcet« v hiši, če bo ameriški striček nasedel. Da bo šel tudi en Radičevci v Ameriko, je gotovo, vsaj bo voznja lepa, prijetna in zastoj.

Pokrajinski zbor.

Naš agrarni program.

(Osnovne misli referenta s. Grčarja za pokrajinski kongres.)

I.

Po nauku meščanskega narodnega gospodarstva se sestavlja letni narodni dohodek iz treh delov: iz glavničnega dobička, iz zemljiške rente in iz delovne plače. Prvo dvoje tvori eno skupino napram tretjemu. Na temelju tega nauka osnovana kapitalistična družba je imela sama vojevati hud boj z na agrarnih privilegijih obstoječim fevdalizmom, dočim je bil njen boj z celovsko obrtjo lahak. Fevdalizem se je mogel v tem boju vzdržati vse do prevrata in obstoja v posameznih deželah v ostankih še naprej. Zato je zavzel kapitalistični razvoj preteklih desetletij najjasnejšo obliko v industrijsko-obrti produkciji ter v trgovstvu, dočim je ostal v agrarni produkciji medel, nejasen, ali pa ga sploh ni bilo opaziti.

Socializem je dete kapitalistične družbe: on se razvija tem jasnejše tam, kjer je ta že izoblikovana. Zato v agrarnih deželah doslej ni mogel izlaha kognati korenin. V teh deželah nadkriljuje glavnični dobiček zemljiška renta. Toda, kakor stoji nasproti glavničnemu dobičku, tretji del narodnega dohodka — delovna plača, tako stoji delovna plača tudi zemljiški renti nasproti. Tudi v teh deželah tvori ljudstvo, ki pridobiva delovno plačo, ki živi od dela, poseben sloj, kakor v deželah z razvito industrijsko produkcijo — proletarijat. Imamo industrijski in kmečki proletarijat.

svojo delovno silo, tako bi moral biti združeno organiziran, da štiti svojo kupno moč. V enotnem združnem gibanju, ki ga bo vodila politična socialistična stranka, si bo lahko priboril delavski razred primerno zaščito.

Od muh pa bo zaščita, ki jo bo nudilo ministrstvo za socialno poli-

socializem preobrazuje kapitalistično družbo. Ne izrazito industrijske, ne izrazito agrarne, temveč vsi. Kapitalističen razvoj hodi eno pot, le da ima v industrijski produkciji že vse daljšo pot za seboj nego v agrarni. Na tej razvojni poti nastopa socializem; hodi nekaj časa po isti poti, se vrača v kapitalistično družbo, hodi potem vzporedno, dokler ne dospe do točke v razvoju, kjer se pota ločijo. Ni razlike med industrijskim in agrarnim kapitalizmom z ozirom na družbeni razvoj. Razlika je edino v razvojnem stanju obeh, razlika v razvojnem stanju posameznih dežel. S temi ima računati socializem in na nje se ima oslanjati program socialističnih strank posameznih dežel.

V državi SHS stoji 80% prebivalstva, zaposlenega v agrarni produkciji, nasproti 20%, ki zastopajo vse druge stanove. Agrarni proletarijat je torej v agrarni večini in njemu pade v nalogu glavno delo na oblikovanju socialistične družbe teh pokrajin.

Potreba agrarnega programa za SSSJ je torej jasna.

II.

Kapitalistično-industrijska produkcija je nastala na tleh celovske obrti, ki se je vsled otvoritve prometa med kontinentalnimi in prekomorskimi deželami najpoprej razvila v manufakturno, potem pa, z uvedbo stroja in prirodnih pogonskih sil v industrijo. Razvojnica tendenca kapitalizma je koncentracija.

Ta zaščita bo rodila le ta uspeh, da bodo delodajalci še bolj pritiskali na znižanje plač in mezd. Delavski razred bo moral jesti še slabši kruh in trpeti še večjo lakoto in še hujše pomanjkanje, če se bo zanašal na zaščito ministrstva za socialno politiko.

tracija. Delniška družba, kartel, trust so danes nositelji kapitalistično-industrijske proizvodnje. Individuum kot producent izginja, on se umika družbenemu producentu: produkcija malih oblik se zamenjava s produkcijo velikih oblik.

Druga pota hodi navidezno agrarna produkcija. Navidezno, ker se v večini dežela še ni osvobodila produkcijskih oblik predkapitalistične dobe. To se je storilo samo v novih kontinentih, v Ameriki, v Avstraliji, kjer je došlo tuje meščanstvo prvobitno prebivalstvo kratkomalo odrinilo od produkcije in ni imelo tako nikakršnih tradicionalnih vezi s preteklostjo in je izlaha osnovalo popolnoma novo agrarno produkcijo na kapitalistični podlagi. Tam hodi razvoj agrarne produkcije enako pot z industrijsko, tam je čista kapitalistična agrarna proizvodnja.

V starih kontinentih tega ni. V časih čistega državnega fevdalizma je pomenilo delovno silo v agrarni produkciji zemljiško odvisno kmečko ljudstvo. Meščanska revolucija l. 1789.—1849. je kmeta osvobodila zemljiške odvisnosti in ga proti odkupu napravila za samostojnega zemljiškega podjetnika na zemlji, ki mu jo je prepustil poprej fevdalni gospodar za njegovo preživljanje. Z zemljiško odvezo je poleg fevdalnih posestev s produkcijo velikih oblik nastalo nebroj malih posestev z ročnim obratovanjem. Na teh je obratoval kmet na patrijarhalen način, neracionalno, z nezadostno produktivteto. Ta, in obremenitve posestva ob predaji, ob smrti, so naložila na posest zemljiški dolg. Ob vsaki premembi posestnika je ta dolg naraščal, posestva so se manjšala. Tendenca razvoja kmečko-agrarne produkcije ni koncentracija, temveč drobljenje. Produkcija zavzema vedno manjše oblike. Vsled patrijarhalnega tradicionalizma strojne najde poti v kmečko-agrarne produkcije, in parni stroj, kot pogonska sila preteklih desetletij je neprimenljiv za male kmečke obrate.

V proizvodnji je nastal jak kontrast. Produkcija velikih in vedno večjih oblik v industrijski proizvodnji, produkcija malih in vedno manjših oblik v kmečko-agrarne proizvodnji.

Ta kontrast se ojačava t. zv. mali kmetje, ki so se potom nakupa dokopali do malih delov zemljišč. So to posamezniki iz vojske industrijskega ali kmečkega proletarijata, ki se hočejo na ta način rešiti pred nesigurnostjo, v kateri jih je držal kapitalizem, kateri požene ob vsaki krizi cele trope delavstva na cesto. Zaradi sigurnosti zaposlenja, ki je v industrijski produkciji ni imel, preplača zemljiško vrednost posestva in postane takoj suženj zemljiškega dolga. Moderniziranja produkcije mu ni mogoče izvesti, ker ni sredstev, povečanja posesti istotako ne. Ostane samo golo ročno delo, pri katerem ne prisluzi niti ekvivalenta za delovno mezdo, ki jo je imel v industriji.

III.

Historični razvoj agrarne produkcije je šel, oziroma hodi sledečo pot: Prvotna oblika je bila t. zv. naravni ali družinski fevdalizem, kjer je združna (ne individualna) družina obdelovala zemljišče, ki je predstavljalo skupno last. To obliko je zamenil državni fevdalizem, pri čemer je prišel kmet v zemljiško odvisnost napram fevdalnemu gospodu, graščaku. Temu je moral obdelovati njegovo posest, delati tlako, a od zemlje, ki mu jo je ta prepustil za prevžitek, dajati desetino. V okviru svoje družine in svojega posestva je kmet ohranil še nadalje oblike iz družinsko-fevdalne dobe: zemljo

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

Demokratizacija držav mora takoj nastopiti. Bila bi težka napaka socialne demokracije odlagati ta pogoj do sklepanja miru. **Demokratizacija držav se mora takoj brez odloga izvesti, le v tem je dana dejanska garancija.** Le z demokratično Nemčijo in le z demokratično Avstrijsko narodnostno državo je mogoče sklepati stalen mir. Le, če dobe nemška in jugoslovanska ljudstva polno politično in nacionalno svobodo, le če ta ljudstva dobe v parlamentu svoje lastne zastopnike in če njih predstavitelji sopolnišejo mirovno pogodbo, le potem pride Evropa do miru brez aneksije in kontribucije.

Ako je to najpreprostejša mirovna formula, ki se da takoj izvesti, pa mora socialna demokracija ugotoviti tudi svoje ožje in daljše mirovne cilje. V neposredni mirovne pogoje spadajo vsi zahtevki, ki se dajo takoj izvesti. Kolikor se

tiče obseg posameznih ozemelj, se da takoj izvesti vzpostavitev Belgije, Srbije in ker so Nemčija, Avstro-Ogrska in Ruska radi vzpostavitve kongresne Poljske že izrekle svoja mnenja, tudi vzpostavitev neodvisne države Poljske. Nobene težave ne dela odstop delov italijanskega ozemlja na Tirolskem in Furlaniji, saj se je Avstro-Ogrska že tekoma vojne za to izrekla.

Internacionalna socialna demokracija mora pa biti proti vsakemu absolutnemu pacifizmu t. j. miru na vsak način, ohranivši popolni »status quo« v razmerah med razrednimi državami toliko časa, dokler iste hočejo vzdržati sedanjo državno strukturo. Kajti položaj pred vojno je bil vsled te tak in napetost med imperijalističnimi državami taka, da je bilo le od trenutka odvisno, kedaj naj bukne vojna. Socialna demokracija pa ne more biti za absoluten pacifizem tudi iz tega razloga, ker po izkušnji triletnih vojne ni gotova, da dobi v posameznih državah oni pomen, da bi se predručala notranja

struktura držav v smislu svobode ljudstev ter da bi internacionalna socialna organizacija postala odločilni činitelj v vseh državah. Socialna demokracija torej ne more biti proti mirovnim problemom in-diferentna. Posebno tudi ni res, da je stvar posameznih narodnosti, naj si svojo avtonomijo pribore iz lastne sile. V vseh evropskih državah je položaj tak, da so male nacije nalitete popolnoma v rokah vladajočih narodov. **Pridobitev avtonomije za vse narodnosti je toraj naloga celotne internacionalne socialne demokracije.**

Ako je tudi vmešavanje v notranje zadeve držav nedopustno, je pa ravno tako za trajen mir neodpusten polni razvoj vseh narodnosti in zahteva po tej mora biti tudi takoj postavljena kot mirovna zahteva in mora internacionalna demokracija tudi najti pot, da s svojim političnim udejstvom to zahtevno stori povsodi aktualno. Vprašanje nevmešavanja je ravno pri avstrijskem problemu odločilno. Pri državnem notranjepolitičnem »sta-

tus quo« v Avstro-Ogrski si stojijo vladajoči narodi Nemcev in Madjarov in vladani Slovani in Romuni na tak način nasproti, da si med seboj preprečujejo vsak napredek in vsako pošteno demokracijo. Vsled neplodnega notranjepolitičnega boja bila je tudi avstrijska internacionalna socialdemokratska stranka razdvojena. Avstrijski problem zaradi tega ravno kaže na to, da rešitev avtonomije in samoodločevanja ljudstva v sedanjem položaju »status quo ante bellum« ni mogoča, ali ni mogoča brez državnih konfliktov ali brez pretežne moči internacionalne socialdemokratske stranke, ki bi bila v stanu privedi do notranjega prevrata. Socialna demokracija mora si biti vsled tega svesta, da mora postati le ona prava voditeljica ljudske enote zaradi tega mora že danes zahtevati za mirovno pogajanje osvoboditev nacionalitet. Kakor hitro bi socialna demokracija to vprašanje izključila, bi dala le povod za nadaljnje tlačanje nacionalitet v razrednih državah.

s Harry Piel-om. Sploh, pa ni daleč čas, ko bomo poleg »kulturnega« kina, imeli mogoče tudi »kulturno« banko, »kulturne« veletrgovine, in mogoče celo »kulturne« tovarne. Torej vsekakor je širjenje »kulture« vedelobičkanosen posel.

Dopisi.

Murska Sobota.

Par dni po povodnji je občinski gerent gospod dr. Šömen podal ostavko. Ker je g. gerent odstopil neposredno po nesreči, ki je zadela naše mesto, je po našem mnenju iskati vzrok ostavke v stvareh, ki so v zvezi s povodnjo. Kot objektivni opazovalci moramo priznati, da je gerent v dnevih katastrofe vršil v polni meri svojo dolžnost, zato se ne moremo strinjati z rekriminacijami in opazkami, ki so o priliki odstopa z gotove strani padale. Če g. gerent, kot odgovoren predstojnik občine, ni našel pri drugih onega razumevanja, ki je v takih slučajih potrebno in če je tudi med občinarji šel za svoj trud grdo nehvaležnost, so to stvari, o katerih ne mislimo dalje razpravljati. K temu konstatiramo le še to, da so činitelji, ki stojijo na najodgovornejših mestih izvršili o priliki nezgode svojo dolžnost. Če niso dosegli večjih in boljših uspehov je spet druga stvar.

Po odstopu gerenta se vršijo uganjanja kdo bo njegov naslednik. V kolikor poznamo razmere je to vprašanje trd oreh, ki ga bo težko streti tako, da bo lupina strta, jedro pa celo ostalo. V M. Soboti menda ni človeka, ki bi se za gerentski stolček posebno navduševal. In če je kdo, ki na tihem na to reflektira, so to ljudje, ki bi bili sicer gerenti, vse drugo pa, kar je z gerentstvom v zvezi, bi jim bila deveta briga in — španska vas! Edina in najbolj uspešna rešitev tega vprašanja je takojšnji razpis občinskih volitev, ki so za M. Soboto ravno tako potrebne ka-

kor za celo Prekmurje. Skrajni čas je, da vlada vzame to vprašanje resno v pretres ter s čimprejšnjim razpisom občinskih volitev omogoči Prekmurcem, da si izvolijo boljše občinske zastopel.

—II.
Iz Maribora. V Mariboru se je konstituiral **Klub proletarskih svobodomislicev**, ki si je postavil kot svojo nalogo organizirati delavsko svobodomiselno gibanje po celi Jugoslaviji. Pojasnila daje Viktor Eržen, Maribor, Ljudska tiskarna.

Prosveta,

Delavska akademija. Na 9. večeru, ki se je vršil v četrtek 26. tm. ob 7. uri zvečer, je zopet predaval s. dr. Tuma. Svoje predavanje o socialnih bojih živih bitij je izvedel na temelju dose-danjih zgodovinskih bitij. S pomočjo dialektične in marksistične metode je predložil poslušalcem razvoj organizmov na zemlji od prvega začetka dalje. Ko nastane prva celica ali kakor ji imenuje s. predavatelj prva kletica, in se v njej razvije življenski sok — protoplazma, se že začne boj z drugo kletico. Bistvo življenja je boj. Pojavi se neka organizacija živih kletic v večjo družbo in od tu dalje se pričena razvoj živih bitij v rastline in živali. Najbolje uspevajo ona bitja, ki se borijo za skupen obstanek v družbi njim enakih bitij, propadajo pa ona, ki se borijo sama zase. To so že socialni rastlin in živali. Tudi človek je tekom svojega razvoja prešel preko raznih faz družabnih bojev, od borbe bojev naroda z narodom in države z državo. Toda tudi ta borba je že zastarela, človeštvo je že prišlo do nove oblike socialnega boja: do borbe razreda z razredom, ta boj bo v kratkem nadomestil vse ostale oblike boja, njegov viden znak pa je: socialna revolucija. Velezanimivemu predavanju popularnega govornika je prisostvovalo nad 250 oseb, ki so navdušeno aplavdirale govorniku.

IZ UREDNIŠTVA.

IZ TRBOVELJ.

V 50. številki, dne 27. novembra 1925 smo prinesli kratek dopis z Trbovelj, v katerem se pečamo z gerentom trboveljske občine g. G. Voduškom. Ta dopis je zlobna mistifikacija, kateri je uredništvo žalibog nasedlo, bo pa seveda storilo vse, da pride mistifikatorju na sled. Popolnoma iz svoje volje zato radi izjavljamo, da so vsi v tem dopisu g. Vodušku izrečeni očitki popolnoma neosnovani. — Uredništvo »Socialista«.

V »Socialistu« od 13. novembra 1925 smo priobčili članek z napisom »Napačno pojmovanje«. Na ta članek nam je poslal Osrednji urad za zavarovanje delavcev daljše pojasnilo, iz katerega navedemo: Osrednji urad je ukinil gradnjo administrativnega poslopja na Miklošičevi cesti po prvotnem načrtu, ker bi taka zgradba daleko presežala trenutne in bodoče potrebe ljubljanskega Okrožnega urada. O načrtu, po katerem je zgrajeno sedanje poslopje, je razpravljalo tudi ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ves načrt pa je tako izdelan, da se vsi prostori kar najbolj ekonomično

izrabijo in urede preostali odvišni prostori za provizorična stanovanja, tako da se vsak čas lahko razširijo uradovi prostori. Tudi ni ravnateljstvo okrožnega urada hotelo zidati stanovanj za nameščence, marveč le, da se s stanovanji dvigne rentabilnost poslopja in razbremenijo bolniška panoga delavskega zavarovanja. Kljub temu pa je prepuštil Osrednji urad stanovanja v uradovem poslopju na Miklošičevi cesti nameščencem, seveda pod pogoji 5 oziroma 6½% obrestovanja in le največje stanovanje se bo oddalo najvišjemu ponudniku.

Tako se glasi pojasnilo Osrednjega urada. Pojasnilo lojalno priobčujemo, vzdržujoč seveda stališče, da je nenormalno, če se Osrednji urad peča z dodeljevanjem stanovanj v časih resne krize socialnega zavarovanja.

Današnja številka »Socialista« je kongresna številka in smo v njej priobčili najvažnejše referate in resolucije za Pokrajinski zbor. — Raditega so morali izostati žalibog običajni pregledi in članki, med katerimi je zlasti važno poročilo o kongresu »Svobode«. — Prihodnja številka »Socialista« bo dvojna številka s božično prilogo in bo izšla

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih ozirnov potrebno, da uživa
kavni nadomestek
temu se najtopleje priporoča, da poskusi **FRANCKOV**

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15.
priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Vedno zadnje novosti

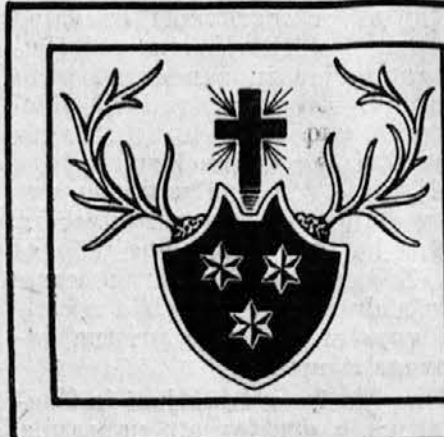
v damskih in moških
filc in velour klobukih
ter moderniziranje istih
po najnovjših modelih
v tovarni

slamnikov in klobukov
FRANC CERAR
Domžale.

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80,
fini in moderni D 108, krasni iz
pristine dlake D 190, najfinejša
specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja
veletrgovina

R.
STERMEČI
Celje, št. 56

ilustrovani cenik z čas
1000 slikami se pošlje
vsakemu zastoj, vzorci
od sukna, kamgarna in
razne manufakturne ro-
be pa samo za 8 dni na
ogled. Kdor pride z via-
kom kupovati, dobi na
kupu primerno povrnitev
vožnje. Kar ne ugaša in
ni odrezano, se zamenja
ali vrne denar. Naročila
brez D 500 poštnine pro-
ste. Trgovci en gros come.